

РЕШЕНИЕ

№ 100

гр. Велико Търново, 28.05.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВЕЛИКО ТЪРНОВО, ВТОРИ ГРАЖДАНСКИ И ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и осми април през две хиляди двадесет и шеста година в следния състав:

Председател: ХРИСТИНА ДАСКАЛОВА

Членове: МАЯ НЕДКОВА
ИСКРА ПЕНЧЕВА

при участието на секретаря ГАЛЯ М. РОМАНОВА
като разгледа докладваното от ИСКРА ПЕНЧЕВА Въззивно гражданско дело
№ 20264000500064 по описа за 2026 година

за да се произнесе взе предвид следното:

С Решение № 345/ 01.08.2025 г. по гр.д. № 531/ 2024 г. по описа на ОС – Плевен съдът е осъдил Т. Д. Х. на основание чл.203, ал.2 пр. 1 КТ вр. чл.45 ЗЗД да заплати на ЗКПУ „Надежда“ - с. Долни Луковит, общ. Искър сумата 127 000 лв., представляваща обезщетение за причинени умишлено имуществени вреди в периода 10.05.2019 г. – 31.12.2019 г. при и по повод на изпълнение на задълженията ѝ на счетоводител на Кооперацията, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от датата на подаване на исковата молба – 18.07.2024 г. до окончателното заплащане, както и сумата 100 лв., представляваща обезщетение за забавено плащане на сумата от 127 000 лв. за периода от 18.07.2021 г. до 18.07.2024 г. С решението е отхвърлен искът на ЗКПУ „Надежда“ за обезщетение за имуществени вреди за периода от 01.01.2019 г. до 09.05.2019 г. – за разликата до предявения размер от 165 000 лв. – за сумата 38 000 лв. и искът за обезщетение за забавено плащане на главницата за периода от 01.01.2020 г. до 17.07.2021 г. вкл. като погасени по давност.

Производството пред ВТАС е образувано по подадена въззивна жалба от Т. Д. Х. против решението в осъдителната му част. Жалбоподателката счита постановения акт за неправилен и незаконосъобразен. Съдът нарушил принципа на равнопоставеност на страните, като взел предвид и безкритично приел единствено ангажираните от ищеца доказателства и не уважил поискани своевременно относими към спора доказателства,

а освен това приел необоснованата експертиза на съдебно-счетоводната експертиза. Чрез гласните доказателства по делото било установено, че работещите в Кооперацията са получавали по-големи възнаграждения от посочените в трудовите им договори и тези допълнителни суми са им изплащани от именно от нея като счетоводител, но това нямало как да се случи по нейна собствена воля и инициатива. Св. Г. – член на УС дал показания, че така е процедирано по решение на управителните органи на Кооперацията и тя е била само изпълнител на това решение. Моли решението на първоинстанционния съд да бъде отменено и съдът да отхвърли предявения иск. Претендира разноски.

В срока за отговор по чл.263, ал.1 ГПК ЗКПУ „Надежда“ е подала отговор на въззивната жалба със становище за нейната неоснователност. Счита, че съдът не е допуснал сочените от жалбоподателката процесуални нарушения при събирането и анализа на доказателствата. Подробно са изложени доводи по наведените от нея оплаквания. Моли решението в обжалваната от Х. част да бъде потвърдено.

В срока за отговор ЗКПУ „Надежда“ е депозирала и насрещна въззивна жалба против първоинстанционното решение в частта му, с която е отхвърлена като погасена по давност исковата претенция на Кооперацията за обезщетение за причинени имуществени вреди за периода от 01.01.2019 г. до 09.05.2019 г. – за сумата 38 000 лв. Поддържа се, че извършителят на деликта е установен едва през 2024 г., когато са представени Уведомление изх. № 1/ 28.02.2024 г. и Доклад изх. № 2/ 27.03.2024 г., при което следва да намери приложение нормата на чл.114, ал.3 ЗЗД, предвиждаща, че давностният срок започва да тече от датата на откриване на дееца. Моли решението да бъде отменено в обжалваната част и да му се присъди претендираното обезщетение в пълен размер. Претендира разноски.

Отговор на насрещната жалба не е подаден.

Въззивната жалба изхожда от страна с правен интерес да атакува първоинстанционното решение, подадена е в законовия срок и отговаря на изискванията за редовност на процесуалния закон по чл.261 ГПК, поради което е процесуално допустима. Процесуално допустима е и насрещната въззивна жалба.

С Определение № 120/ 18.02.2026 г. ВТАС е оставил исковата молба на ЗКПУ „Надежда“ без движение с указания да отстрани противоречието между обстоятелствената част и петитума на иска си относно произхода на вредата. В постъпило на 11.03.2026 г. становище ищецът е изложил твърдения, че ответницата Х. не е имала качеството на отчетник/ МОЛ, доколкото в длъжностната ѝ характеристика не се включвало боравенето с парични средства, а в случая правото да получава такива в брой се основавало на предоставено ѝ от председателя на Кооперацията пълномощно. Поддържа, че тя умишлено е увредила работодателя си чрез противоправни действия, изразяващи се в ненадлежното, в нарушение на закона,

водене на счетоводната отчетност, с което тя е прикрила липсващите парични средства с установен произход. Счита, че първоинстанционният съд правилно е квалифицирал исковата претенция по чл.203, ал.2 КТ. Пзовава се на решения на ВКС, съгласно които не може да бъде търсена отговорност по чл.207, ал.1, т.2 КТ от лице, което не се явява отчетник по отношение на имущество на работодателя дори и реално да има достъп до финансови и материални ценности, каквото лице е била и Х..

В изпълнение на задълженията си по чл.269 ГПК въззивният съд извърши служебна проверка относно валидността и допустимостта на обжалваното решение. Съдът намира, че съдебният акт не страда от пороци, водещи до неговата нищожност – постановен е от законен състав, в пределите на правораздавателната власт на съда, изготвен е в писмена форма, подписан е и са изложени мотиви, които макар и лаконични, ясно отразяват съображенията на съда, обосновавали крайните му изводи. Не са налице и процесуални нарушения, с които законът свързва недопустимост на акта.

Съдът, като взе предвид становищата на страните и доказателствата по делото, в рамките на предмета на спора, очертан от въззивната и насрещната жалби, намира следното:

Безспорно е установено, че през периода 1997 г. – 18.08.2023 г. между страните е съществувало трудово правоотношение, по силата на което Т. Х. е изпълнявала длъжността „счетоводител“, като по съвместителство тя е изпълнявала и длъжността „касиер“. Съгласно представената длъжностна характеристика за длъжността „счетоводител“ /л.84 от делото/, тя е имала задължения да води счетоводните сметки и да отговаря за касовите документи, да оформя документите, свързани с финансовата дейност, да обработва счетоводните документи по съответните сметки, да изчислява и осчетоводява вноските за ДОО, НЗОК и ДОД, да начислява работни заплати, да подготвя данни за статистиката и др. свързани с длъжността ѝ, да отговаря и следи за изпълнението на дължимите рентни вноски към собствениците на земеделски земи, да отговаря за организацията и систематизацията на счетоводните документи, да отговаря за подаване и регистриране на договори, аренды и подаване на декларации пред ОС „Земеделие“. Същевременно в показанията си свидетелите Н. Н., С. Й. и Ц. А., работили в ищцовата Кооперация през 2019 г., сочат Х. като лицето, което им е изплащало на ръка трудовите възнаграждения и твърдят, че не е имало случай някой друг да им плаща заплатата. Единствено св. и С. А. А. излага, че ответницата му е заплащала сумите по ведомостите за заплати, а допълнителното възнаграждение, изплащано с оглед отчетената за месеца дейност, му е заплащано от домакинката – св. М. Я. срещу ордер. Последната, на длъжност „домакин – склад“, отрича да е извършвала такива плащания, по принцип не боравила с пари в брой – „Това е счетоводна работа, аз работа там нямам.“, но понякога Х. ѝ оставяла пари за плащане на рента, като след това тя ѝ предавала ордерите. Поначало показанията ѝ са много

уклончиви – тя нищо не знае и нищо не помни, но твърди, че със счетоводството в Кооперацията се е занимавала само Х., която единствена е теглела суми от банковите сметки. Действително не е спорно, че считано от 2018 г. до прекратяване на трудовото й правоотношение Х. е теглила парични суми от банковата сметка на Кооперацията в „Юробанк България“ ЕАД на основание на предоставено й пълномощно от председателя на Кооперацията Д. Д.. От официални извлечения от „Юробанк България“ ЕАД се установява, че през 2019 г. тя е изтеглила от банковата сметка на Кооперацията суми в общ размер на 416 000 лв., като част от тези суми в общ размер на 251 000 лв. са заприходени във водената от нея касова книга, за което са издадени приходни касови ордери /ПКО/, а останалите 165 000 лв. не са заприходени в Касата. Констатация за разминаване между първичните счетоводни документи, записките в мемориалните ордери и записванията в съответните регистри по сметки в Кооперацията и липсата на заприходени парични средства е направена при извършване на годишното счетоводно отчитане след прекратяване на трудовото правоотношение на Х..

По делото е приета съдебно-счетоводна експертиза, по която вещото лице дава заключение, че ответницата е водила счетоводството на Кооперацията ръчно, без използване на счетоводен софтуер, с мемориални ордери, без необходимото аналитично ниво на отчетност. В табличен вид е отразило хронологично изтеглените от Х. през 2019 г. суми в общ размер на 416 000 лв. и е констатирало, че от тази сума в касовата книга са заприходени само 251 000 лв., а за останалите пари липсвали разходно-оправдателни документи за усвояването им, като не са му били предоставени документи за предаването им на председателя. Установило е, че за част от незаприходените по с/ка 501 /Каса/ суми в общ размер на 152 000 лв. има съвпадение като дата, размер и отразяване по дебита на счетоводни сметки 498 и 499, но доколкото липсвала аналитичност на с/ка 498, за да се проследи движението по нея, можело само да се предположи, че в рамките на календарния месец сумите, които не са отразени в с/ка 501, са осчетоводени като разчет /нововъзникнало вземане/ по с/ка 498, а след м. ноември 2019 г. – по с/ка 499. Експертът обяснява, че осчетоводяването на сумите по сметки 498 и 499 е без приложен първичен счетоводен документ, който да дава основание за това записване. Изтеглени суми от банковата сметка в размер на 13 000 лв. /5 000 лв. през м. май 2019 г., 3 000 лв. през м. ноември 2019 г. и 5 000 лв. през м. декември 2019 г./ изобщо не били осчетоводени. От заключението се установява, че през 2019 г. касово са заплатени трудови възнаграждения в размер на 70 832.01 лв., което подкрепя показанията на свидетелите, че са получавали трудовото си възнаграждение в брой. Касово са изплатени ренти в общ размер на 127 615.50 лв. Касово е отразено да са изплатени и осигурителни вноски и данъци в размер на 58 106.70 лв., но при извършване на случайна проверка на една от отчетените в касата сума за осигуровки и реалното й внасяне в НАП е установено, че тя не е внесена по

съответната сметка на НАП, поради което вещото лице не се ангажира да посочи дали извършения счетоводен отчет на тези задължения на Кооперацията съвпада с изходящия паричен поток.

При така изяснената фактическа обстановка се налагат следните правни изводи: С оглед твърденията на ищцовата Кооперация, изложени в исковата молба, поддържани в хода на производството и потвърдени със становище от 10.03.2026 г., съдът е сезиран с обективно кумулативно съединени искове с правно основание чл.203, ал.2, предл. първо от КТ вр. чл.45 ЗЗД за сумата от 165 000 лв., претендирана като обезщетение за имуществени вреди, причинени умишлено от ответницата в периода 10.05.2019 г. – 31.12.2019 г. при и по повод на изпълнение на задълженията ѝ на счетоводител на Кооперацията, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от датата на подаване на исковата молба – 18.07.2024 г. до окончателното ѝ заплащане и иск с правно основание чл.86 ал.1 ЗЗД за сумата от 100 лв., представляваща обезщетение за забавено плащане на сумата от 165 000 лв. за периода от 01.01.2020 г. до датата на предявяване на иска.

Първоинстанционният съд е изяснил детайлно фактическата обстановка и въз основа на същата е достигнал до правен извод за осъществяване на фактическия състав на чл.203, ал.2 КТ, ангажиращ отговорността на Т. Х. за причинени на ЗКПУ „Надежда“ имуществени вреди. Настоящата инстанция не споделя този извод.

На първо място ВТАС намира, че Т. Х. е имала качеството отчетник и становището на ищеца в обратния смисъл е несъстоятелно. Съгласно последователна практика на ВКС преценката за наличието на такова качество не зависи от отразените в длъжностна характеристика трудови функции /длъжностна характеристика може изобщо да не е връчена на лицето/, а от това какви задължения реално са били възложени на работника или служителя по трудовото му правоотношение и дали фактически изпълняваната от него длъжност включва задължения, свързани със събиране, съхраняване, разходване или отчитане на ценности на работодателя. В този смисъл са например Решение № 244/ 22.04.2024 г. по гр. д. № 2031/2023 г., III г. о. на ВКС, Решение № 120/ 10.08.2022 г. по гр. д. № 3434/2021 г., IV г. о. на ВКС, Определение № 3086/ 17.06.2025 г. по гр. д. № 3803/2024 г., III г. о. на ВКС, Определение № 665/ 30.09.2020 г. по гр. д. № 1535/2020 г., III г. о. на ВКС. Ирелевантно в случая е, че от вписаните в длъжностната характеристика на Х. трудови функции не следва извод тя да има качеството на материално отговорно лице, защото качеството ѝ отчетник се установява от анализа на всички останали доказателства по делото: На Х. е предоставено правомощие от законния представител на Кооперацията да тегли суми от банковата сметка на Кооперацията и то не инцидентно, а трайно във времето – повече от 5 г., като липсват твърдения от ищеца, тя да е имала задължение да предава изтеглената сума на председателя или на друго

оправомощено лице, което означава, че сумата е оставала на нейно разположение и очевидно е служила за осъществяване на трудовите ѝ функции. Тя не просто е имала достъп до паричните средства на работодателя и задължение да отрази счетоводно паричната наличност в касовата книга, а ѝ е било възложено да извършва плащания с тези средства на кредитори на кооперацията. Безспорно е установено, че с част от изтеглените суми именно тя е плащала на наетия персонал дължимите трудови възнаграждения, плащала е на доставчици и на арендодатели. Няма твърдения и не се доказва в Кооперацията да е имало друг служител – материално отговорно лице с трудови задължения да борава с парични средства на работодателя и да извършва разплащане с тях, което е корелативно свързано със задължението за отчитане разходването на поверените му парични средства. Освен ответницата и домакин-склад св. М. Я. останалите наети по трудово правоотношение лица са шофьори и сезонни работници, а св. Я. отрича тя да е извършвала операции с парични средства, като подобно задължение не следва и от наименованието на заеманата от нея длъжност. Не е спорно обстоятелството, че Х. освен счетоводител е съвместявала длъжността „касиер“, за която не е представена длъжностна характеристика по делото, но съгласно Националния класификатор на професиите и длъжностите основните длъжностни задължения на касиера са извършване на касови операции по приходни-разходни документи; приемане, съхраняване и предаване на парични средства; водене на касовата книга; проверка на фактическата наличност на паричните суми с касовия остатък, ежедневно приключване на касовата отчетност, т.е. все задължения, характеризиращи заеманата от лицето длъжност като отчетническа.

В настоящия казус ищецът претендира пълна имуществена отговорност на ответницата Х. не като отчетник, а като служител, който няма отчетнически функции и е причинил вреди умишлено при или по повод изпълнение на трудовите му задължения. Спрямо отчетник е възможно да бъде реализирана отговорността по чл.203 КТ при осъществяване на елементите на предвидените в тази разпоредба фактически състави и конкретно по ал.2 на цитираната норма при наличие на противоправно поведение /действия или бездействия/ на работника/служителя, в причинна връзка с което е настъпила имуществена вреда за работодателя и вредата е причинена или умишлено, или в резултат на престъпление, или не при или по повод изпълнението на трудовите задължения. Отнесено към казуса, Х. би носила отговорност по чл.203, ал.2 КТ в случай, че е установена конкретна вреда, настъпила като последица – в пряка причинно-следствена връзка – с изпълняваните от нея трудови функции като счетоводител и касиер. Осъществяването на такъв фактически състав не се установява по делото. Съдът в настоящия му състав намира, че твърдяната да е настъпила в патримониума на ЗКПУ „Надежда“ имуществена вреда, изразяваща се в недостиг на парични средства, който е констатиран при съпоставяне на изтеглените в рамките на 2019 г. парични суми от банковата сметка на Кооперацията

със счетоводно отразените в касовата книга и по с/ка 501 суми, има неустановен произход, т.е. вредата се квалифицира като липса. Липсата представлява типичен за отчетническите трудови функции състав на увреждане, което се репарира чрез ангажирането на пълната имуществена отговорност на отчетника по реда на чл.207, ал.1, т.2 КТ. Няма легална дефиниция за липса. Теорията и съдебната практика приемат, че тя представлява състояние на неотчетност и недостиг в касата /когато става въпрос за парични ценности/ или в склада, цеха и пр. /когато става въпрос за материални ценности/, който е с неустановен произход – няма яснота относно причините за неговото появяване. При констатиране на такъв недостиг, възниква презумпция, че липсата е причинена от отчетника с оглед вменените му като трудова функция задължения да пази и отчита поверените му парични или материални ценности и предвид неизяснения произход на липсата /Решение № 56/ 10.03.2010 г. по гр. д. № 540/2009 г. III г. о. на ВКС, Решение № 878/ 14.01.2010 г. по гр. д. № 3785/2008 г. на ВКС, II г. о. и др./. Неправилно е виждането на ищеца, че установеният по счетоводни записвания недостигът на парични средства представлява вреда с установен произход. На работодателя не е известно какво се е случило с паричните средства, които липсват, кога се е случило, дали действително липсват или само не са надлежно осчетоводени операциите с тях – той изразява единствено догадки, че се касае до извършено от Х. престъпление – длъжностно присвояване. Ненадлежното водене на счетоводна отчетност само по себе си не обуславя настъпване на вреда.

След като е доказано, че Х. е материално отговорно лице и е установена счетоводно липса на парични средства, които са й поверени „под отчет“ във връзка с изпълнението на трудовите й функции, тя следва да носи отговорност по чл.207, ал.2 КТ за липси, но с такъв иск съдът не е сезиран. Както бе посочено, ищецът е изложил фактически твърдения относно ангажиране на отговорността й по общия гражданскоправен ред, като изрично е поддържал в хода на производството, че тя умишлено е причинила вреда при и по повод изпълнението на трудовите си задължения като служител без отчетнически функции. Предявеният иск с правно основание чл.203, ал.2 КТ е неоснователен и като такъв следва да бъде отхвърлен. Решението на първоинстанционния съд следва да бъде отменено в частта, с която исковата претенция срещу Х. е била уважена за сумата 127 000 лв. със законна лихва върху нея и лихва за забава. В частта, с която искът на Кооперацията е отхвърлен, решението следва да бъде потвърдено без съдът да го обсъжда в тази му част по същество.

По разноските: При този изход на спора следва да бъдат присъдени разноски на Т. Д. Х. както следва: сумата 13 321.70 лв. /6811.28 евро/ – разноски за първоинстанционното производство и сумата 4 371.79 евро, от която държавна такса – 1 304.79 евро и адвокатско възнаграждение за въззивното производство – 3 067 евро, т.е. общо за двете инстанции 11 183 евро.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 345/ 01.08.2025 г. по гр.д. № 531/ 2024 г. по описа на ОС – Плевен **в частта**, с която Т. Д. Х. е осъдена на основание чл.203, ал.2 пр. първо от КТ вр. чл.45 ЗЗД да заплати на ЗКПУ „Надежда“ - с. Долни Луковит, общ. Искър, сумата 127 000 лв., представляваща обезщетение за причинени умишлено имуществени вреди в периода 10.05.2019 г. – 31.12.2019 г. при и по повод на изпълнение на задълженията ѝ на счетоводител на Кооперацията, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от датата на подаване на исковата молба – 18.07.2024 г. до окончателното заплащане, както и сумата 100 лв., представляваща обезщетение за забавено плащане на сумата от 127 000 лв. за периода от 18.07.2021 г. до 18.07.2024 г., вместо което **ПОСТАНОВЯВА:**

ОТХВЪРЛЯ като неоснователен предявения от ЗКПУ „Надежда“ - с. Долни Луковит, общ. Искър, с ЕИК 824084502, против Т. Д. Х. иск с правно основание чл.203, ал.2 пр. първо от КТ вр. чл.45 ЗЗД за заплащане на сумата 127 000 лв., представляваща обезщетение за имуществени вреди, причинени умишлено в периода 10.05.2019 г. – 31.12.2019 г. при и по повод на изпълнение на задълженията ѝ на счетоводител на Кооперацията, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от датата на подаване на исковата молба – 18.07.2024 г. до окончателното заплащане, както и сумата 100 лв. – обезщетение за забавено плащане на сумата от 127 000 лв. за периода от 18.07.2021 г. до 18.07.2024 г.

ПОТВЪРЖДАВА решението в останалата му обжалвана част.

ОСЪЖДА ЗКПУ „Надежда“ - с. Долни Луковит, общ. Искър, с ЕИК 824084502, да заплати на Т. Д. Х. с ЕГН ***** сумата **11 183 /единадесет хиляди сто осемдесет и три/ евро** – разноски за производството за двете инстанции.

Решението подлежи на обжалване пред ВКС в едномесечен срок, считано от връчване на препис от него на страните.

Преписи да бъдат връчени на процесуалните представители на страните чрез ЕПЕП на основание чл.38а ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____